

Les 128 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord חִמַּם chimmem [pi'el] Verwarmen.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מְחַמֵּם m ^e chammem	חִמַּמְתִּי chimmemtie	אֶחַמֵּם a ^a chammem	אֲנִי
Ik (v)	מְחַמֶּמֶת m ^e chammèmet	חִמַּמְתִּי chimmemtie	אֶחַמֵּם a ^a chammem	אֲנִי
Jij (m)	מְחַמֵּם m ^e chammem	חִמַּמְתָּ chimmemtá	תֶּחַמֵּם t ^e chammem	אַתָּה
Jij (v)	מְחַמֶּמֶת m ^e chammèmet	חִמַּמְתְּ chimmemt	תֶּחַמְמִי t ^e chammie	אַתְּ
Hij	מְחַמֵּם m ^e chammem	חִימַם chimmem	יֶחַמֵּם y ^e chammem	הוּא
Zij	מְחַמֶּמֶת m ^e chammèmet	חִמְמָה chimmáh	תֶּחַמֵּם t ^e chammem	הִיא
Wij (m)	מְחַמְמִים m ^e chammim	חִמַּמְנוּ chimmamnoe	נֶחַמֵּם n ^e chammem	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְחַמְמוֹת m ^e chammot	חִמַּמְנוּ chimmamnoe	נֶחַמֵּם n ^e chammem	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְחַמְמִים m ^e chammim	חִמַּמְתֶּם chimmamtèm	תֶּחַמְמוּ t ^e chammoe	אַתֶּם
Jullie (v)	מְחַמְמוֹת m ^e chammot	חִמַּמְתֶּן chimmamtèn	תֶּחַמְמוּ t ^e chammoe	אַתֶּן
Zij (m)	מְחַמְמִים m ^e chammim	חִמְמוּ chimmoe	יֶחַמְמוּ y ^e chammoe	הֵם
Zij (v)	מְחַמְמוֹת m ^e chammot	חִמְמוּ chimmoe	יֶחַמְמוּ y ^e chammoe	הֵן

Geb. wijs: m: חַמַּם chammem, v: חַמְמִי chammie, mv: חַמְמוּ chammoe, inf: לְחַמֵּם l^echammem

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord בִּישַׁל bishel [pi'el] Koken

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מְבַשֵּׁל m ^e vashel	בִּישַׁלְתִּי bishaltie	אֶבַשֵּׁל a ^v vashel	אֲנִי
Ik (v)	מְבַשֶּׁלֶת m ^e vashèlet	בִּישַׁלְתִּי bishaltie	אֶבַשֵּׁל a ^v vashel	אֲנִי
Jij (m)	מְבַשֵּׁל m ^e vashel	בִּישַׁלְתָּ bishaltá	תֶּבַשֵּׁל t ^e vashel	אַתָּה
Jij (v)	מְבַשֶּׁלֶת m ^e vashèlet	בִּישַׁלְתְּ bishalt	תֶּבַשְׁלִי t ^e vashlie	אַתְּ
Hij	מְבַשֵּׁל m ^e vashel	בִּישַׁל bishel	יֶבַשֵּׁל y ^e vashel	הוּא
Zij	מְבַשֶּׁלֶת m ^e vashèlet	בִּישַׁלָּה bishláh	תֶּבַשֵּׁל t ^e vashel	הִיא
Wij (m)	מְבַשְׁלִים m ^e vashliem	בִּישַׁלְנוּ bishalnoe	נֶבַשֵּׁל n ^e vashel	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְבַשֶּׁלוֹת m ^e vashlot	בִּישַׁלְנוּ bishalnoe	נֶבַשֵּׁל n ^e vashel	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְבַשְׁלִים m ^e vashliem	בִּישַׁלְתֶּם bishaltèm	תֶּבַשְׁלוּ t ^e vashloe	אַתֶּם
Jullie (v)	מְבַשֶּׁלוֹת m ^e vashlot	בִּישַׁלְתֶּן bishaltèn	תֶּבַשְׁלוּ t ^e vashloe	אַתֶּן
Zij (m)	מְבַשְׁלִים m ^e vashliem	בִּישַׁלוּ bishloe	יֶבַשְׁלוּ y ^e vashloe	הֵם
Zij (v)	מְבַשֶּׁלוֹת m ^e vashlot	בִּישַׁלוּ bishloe	יֶבַשְׁלוּ y ^e vashloe	הֵן

Geb. wijs: m: בַּשַׁל bashel, v: בַּשְׁלִי bashlie, mv: בַּשְׁלוּ bashloe, infinitief: לְבַשֵּׁל l^evashel

Opdracht 3: Vertaal en noteer de uitspraak.

Kookt u (v) elektrisch of op op gas? הָאֵם אַתְּ מְבַשֶּׁלֶת חֲשַׁמְלִי אוֹ עַל גַּז? ha'iem at m^evashèlet chashmalie o al gaz?

ha'iem at m^evashèlet chashmalie o al gaz?

Koken op elektriciteit is duur בִּישׁוֹל עַל חֲשַׁמַּל [הוּא] יָקָר bishoel al chasmal [hoe] yáqár

De pan staat op het fornuis בַּת הַמַּחְבֵּת עַל הַכִּירָיִים èt hammachavat al hakirayiem

De TL-buis brandt נֹרֵת הַפְּלוֹרֶסְנֵט מְאִירָה noerat haflorásènt ma'iráh. *Status constructus*, [les 38](#).

De oven brandt הַתְּנֹר דוֹלֵק hattanoer doleq

הַמַּפְסָק לֹא עוֹבֵד hammafseq lo oved De (licht)schakelaar werkt niet

? שְׁלֵהסִיר? efoh èt hammichsèh shèl hassier? Waar is de deksel van de pan?

? מִצִּית? Attáh madlieq èt haggaz im gafroer o im matziet?

Steekt u het gas aan met een lucifer of met een aansteker?

חִמַּמְתִּי אֶת הָאוּכֵל בְּמִיקְרוֹגָל chimmamtie èt ha'ochel bamiqrogal

Ik verwarmde (warmde op) het eten in de magnetron

אִמָּא נוֹשֶׂאת אֶת מַחְבֵּת הַבָּשָׂר אֶל הַשׁוֹלְחָן immá noset èt machavat habasar èl hashoelchán

Moeder draagt de vleespan naar de tafel

Les 129 – Judaïca 30 – Yom Hazikaron

Yom Hazikaron (יום הזיכרון - 'Dag van de Herinnering') is de Israëliische gedenkdag, waarop de Israëliische doden uit alle Israëliische oorlogen alsmede die die zijn omgekomen door terroristische acties worden herdacht. De volledige naam van deze dag luidt in het Hebreeuws: יוֹם הַזִּיכְרוֹן לְחַלְלֵי מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל וְלִנְפָגְעֵי פְעוּלוֹת הָאֵיבָה Yom Hazikaron l'Chalale Ma'arachot Yisra'el oel'Nifge'e Pe'oelot Ha'evah, 'Israëliische herdenkingsdag van de gevallen soldaten en de slachtoffers van terrorisme'.

Deze gedenkdag is ingesteld in 1951, aanvankelijk als gedenkdag voor gevallen soldaten, later (in 1963) ook voor burgerslachtoffers van politiek geweld en terrorisme.

In 2013 maakte het Israëliësch ministerie voor Defensie bekend dat tussen 1860, het jaar waarin het Joden werd toegestaan buiten de muren van Jeruzalem te wonen, en het eerstgenoemde jaar, 23.085 soldaten zijn omgekomen in oorlogen en terroristische acties.

Voor Yom Hazikaron is als datum gekozen voor 4 Ijar (in april-mei), de dag voorafgaand aan Yom Ha'atsma'ot, de Israëliësch Onafhankelijkheidsdag, om het volk te herinneren aan de prijs die voor onafhankelijkheid is betaald en aan hetgeen door het offer van de soldaten is verkregen. De data worden verschoven wanneer een van de dagen geheel of gedeeltelijk op shabbat zou vallen.

Alleen in het ultraorthodoxe Jodendom wordt Yom Hazikaron niet herdacht, omdat men Tisha be'Av als herdenking van *alle* gevallen beschouwt, inclusief de slachtoffers van de shoa. Ook de meeste Arabieren gedenken deze dag niet, met Druzen en Bedoeïenen als positieve uitzonderingen.

De gedenkdag begint de avond ervoor met het geluid

van sirenes om 20 uur. Gedurende een minuut staat het verkeer stil en denkt iedere Israëli in stilte en met respect aan de gevallen. Veel religieuze Joden spreken gebeden uit voor de zielen van de gevallen.

Militairen spelen een belangrijke rol bij de gedenkdag. De officiële ceremonie wordt bij de Westelijke Muur gehouden, waar de vlag naar halfstok daalt.

De volgende ochtend klinkt om 11 uur weer de sirene gedurende twee minuten, en beginnen officiële en plaatselijke herdenkingsbijeenkomsten op begraafplaatsen waar soldaten zijn begraven. Op deze dag zijn plaatsen van vermaak en ook veel restaurants, bioscopen e.d. gesloten. De programma's van radio en TV zijn aangepast bij het karakter van deze dag.

De treurdag verandert in de avond, tussen 19 en 20 uur, in een feestdag met de officiële ceremonie van Israël's Onafhankelijkheidsdag bij de nationale militaire begraafplaats op de Herzlberg, waar de Israëliësch vlag weer in top wordt gehesen.

Yom Hazikaron is een belangrijke dag voor de Israëli's, omdat de meesten militaire dienst hebben verricht of personen hebben gekend, die tijdens hun militaire dienst zijn gedood.

Woordenschat

אִבַּד, אִבְדָּ	ibed [pi'el]	Verliezen, vernietigen
אָבָה	eváh (v)	Vijandschap, vijandelijkheid
בָּרַח	bárach [pa'al]	Vluchten, weglopen לָבְרוּחַ libro'ach
גָּמַר	gámar [pa'al]	Beëindigen, stoppen, afmaken, (iets) eindigen
דָּמַם	dámam [pa'al]	Stil zijn
דָּמְמָה	d'emámáh (v)	Stilte
דָּמְעָה	dim'áh (v)	Traan
הֲלוֹא, הֲלוֹא	h'lo (vv)	Nietwaar? Immers, tenslotte, toch
זָעַק	zá'aq [pa'al]	Schreeuwen
חָזַק	cházaq [pa'al]	Sterk zijn, sterk worden
חִזְקוּ, חִזְקוּ	chizzeq [pi'el]	Versterken
חָלַל	chálál (m)	Dode, gevallene; Ruimte.
חָתַךְ	chátach [pa'al]	(Af)snijden, doorsnijden
יָכוֹל, יָכוֹל	yáchol [pa'al]	Kunnen, in staat zijn, overwinnen. Les 83
כָּאַב	k'e'ev (m)	Pijn
כַּחַ, כֹּחַ	ko'ach (m)	Kracht, macht
כִּי	kie (vw)	Want, omdat, indien, maar
לָאן	le'an (bw)	Waar, waarheen
לָבַד	le'vad (bw)	Alleen
מַעֲרָכָה	ma'arácháh (v)	Gevecht, slagorde, handeling
מִתּוֹךְ	mitoch (vz)	Uit (het midden van)
נֹדַע	noda [nif'al]	Bekend zijn
נוֹדַע	nodá (bn)	(Wel)bekend, beroemd
נוֹתָר	notár [nif'al]	Overblijven
נוֹתָר	notar (bn)	Overgebleven
נִפְגַּע	nifga [nif'al]	Gewond raken, getroffen worden
נִפְגַּע	nifgá (bn)	Getroffen, gewond
נָפַל	náfál [pa'al]	Vallen, sneuvelen, gebeuren; zie les 121
נָתַן	nátan [pa'al!]	Geven, les 127
סָף	saf (m)	Drempel, rand

עין	ayin (v)	Oog; zie les 14
עָכָשׁוּ, עֲכָשׁוּ	achsháw (bw)	Nu, thans
עָמַד	ámad [pa'al]	Staan, stilstaan enz
עָמַד מְלָכֶת	ámad milèchèt	Stoppen, stilstaan
עָשׂוּ	ásáh/ásie [pa'al]	Doen, maken, zie les 93
פָּחַד	páchad [pa'al + pi'el]	Vrezen, bang zijn, zie les 109
פְּעוּלָה	p'e'oeláh (v)	Actie, daad, werking, onderneming
שָׁלָא (= שָׁלָא + שָׁ)	shèlo	(Op)dat niet
שָׁקֵט	shèqèt (m)	Stilte
שָׁקַע	sháqa [pa'al]	Verzinken, wegzinken, ondergaan
שָׁתַק	shátaq [pa'al]	Zwijgen
תְּהוֹם	t'hom (m+v)	Afgrond, diepte, kloof; golf
תְּפִילָה, תְּפִילָה	t'filáh (v)	Gebed

Zie verder in de woordenlijst [Les_150](#)

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שָׁתַק shátaq [pa'al] Zwijgen (*keep quit*). Een gemakkelijke standaard-vervoeging. Controleer jezelf op de website <http://www.hebrew-verbs.co.il>.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	שׁוֹתַקְתְּ shotèqèt	שָׁתַקְתִּי shátaqtie	אֲשַׁתֵּק èsh'toq	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	הוא
Zij	.....	.....	.....	היא
Wij (m)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	הֵן

Gebiedende wijs: m: , v: , mv: , infinitief: לְשַׁתֵּק

Opdracht 2: Beluister het lied Shema Yisrael – Als het hart huilt. Shmuel Albaz schreef de tekst na de wrede moord op twee Israëlische reservisten in Ramallah in 2002, Arles Tzfadia maakte de sterke melodie, en het lied werd oorspronkelijk uitgevoerd door Sarit Chadad.

www.youtube.com/watch?v=0UrbuzgVFC4 met Spaan-fonetische tekst
www.youtube.com/watch?v=HQIRrrReua0 met foto's van militairen
www.youtube.com/watch?v=BVGvuyAnLTI met uitspraak en Engelse vertaling,
www.youtube.com/watch?v=qzwB4_P5ak4 met foto's en Engelse vertaling.

Plaats de uitspraaktekens in de tekst (moeilijk, maar het is mij ook gelukt) en geef de vertaling. Raadpleeg voor de Hebreeuwse klankwetten [Les_05](#).

כשהלב בוכה, רק אלוהים שומע k'sh^ehalev bocheh, rak èlohiem shome'a

.....
הכאב עולה מתוך הנשמה hak^e'ev ole mitoch hann^eshámáh

.....
אדם נופל לפני שהוא שוקע adam nofel lifne sh^ehoe shoqea

.....
בתפילה קטנה חותר את הדממה bitfilah qtánáh chotech èt hadmámáh

.....
שמע ישראל אלוהי, אתה הכל יכול sh^ema yisra'el, èlohay, atáh hakol yáchol

.....
נתת לי את חיי, נתת לי הכל nátatá li èt chayay, nátatá li hakol

.....
בעיני דמעה, הלב בוכה בשקט b^e'enay dim'áh, hallev bocheh b^eshèqèt

.....
וכשהלב שותק, הנשמה זועקת oe'k'sh^ehalev shoteq, han^eshama zo'èqèt

.....
שמע ישראל אלוהי, עכשיו אני לבד sh^ema yisra'el èlohay, achshav anie l^evad

.....
חזק אותי אלוהי, עשה שלא אפחד chazeq otie èlohay, ase shèlo èfchad

.....
הכאב גדול, ואין לאן לברוח hak^e'ev gádol, w^e'en l^e'an livro'ach

.....
עשה שיגמר כי לא נותר בי כח asse sheyigamer kie lo notar bi ko'ach

.....
כשהלב בוכה, הזמן עומד מלכת k'sh^ehalev boche, hazman omed milèchèt

.....
האדם רואה את כל חייו פתאום ha'ádám ro'eh èt kol chayav pit'om

.....
אל הלא נודע, הוא לא רוצה ללכת el halo noda hoe lo rotse lalechet

.....
לאלוהיו קורא, על סף תהום l^e'èlohav qore al saf t^ehom